

Toimintakertomus vuodelta 2024

Tuloslaskelma	Alkuperäinen TA 2024	Siitä muutos	TA+muut. 2024	TP 2024	Poikkeama	Poikkeama %	TP 2023
Toimintatuotot	6 446 460	50 000	6 496 460	7 162 799	666 339	10 %	7 810 979
Myyntituotot	2 084 030	50 000	2 134 030	2 170 304	36 274	2 %	1 995 047
Maksutuotot	2 146 350		2 146 350	2 011 208	-135 142	-6 %	2 267 893
Tuet ja avustukset	1 916 250		1 916 250	2 676 353	760 103	40 %	3 234 447
Muut toimintatuotot	299 830	0	299 830	304 934	5 104	2 %	313 591
Toimintakulut	-118 339 470	-110 500	-118 449 970	-116 641 384	1 808 586	-2 %	-111 290 192
Henkilöstökulut	-63 218 600	89 500	-63 129 100	-63 593 417	-464 317	1 %	-63 153 521
Palvelujen ostot	-25 462 670	-60 000	-25 522 670	-24 508 166	1 014 504	-4 %	-22 757 883
Aineet, tarv. ja tavarat	-2 855 140	-140 000	-2 995 140	-2 662 575	332 565	-11 %	-2 524 590
Avustukset	-4 168 450	0	-4 168 450	-3 506 057	662 393	-16 %	-4 085 129
Muut toimintakulut	-22 634 610	0	-22 634 610	-22 371 169	263 441	-1 %	-18 769 068
Toimintakate	-111 893 010	-60 500	-111 953 510	-109 478 585	2 474 925	-2 %	-103 479 213
Poistot ja arvonal.	-604 710		-604 710	-557 898	46 812	-8 %	-696 512

Olellaiset muutokset tilikaudella

Talousarvion toteuma

Sivistys- ja hyvinvointitoimialan muutetun talousarvion toimintakate alittui 2 474 925 euroa. Toimintatuotot ylittyivät 666 339 euroa. Ylitys johtui budjetoitua suuremmista eri hankkeisiin tulleista erillisistä valtionavustuksista, kelakorvauksista ja kotoutumispalvelujen tuloista. Toimintakulut alittuivat 1 808 586 euroa. Toimintakulujen alitus johtui aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin ja muihin toimintakuluihin varattujen määrärahojen alittumisesta, budjetoitua pienemmistä palvelusetelikuluista ja koulukuljetuskustannuksista. Myös sisäisten palvelujen ostot alittuivat, koska liikelaitos Aleksia palautti ruoka- ja siivouspalveluista laskuttamia määrärahoja. Samoin avustukset alittuivat johtuen kotihoidon tuen ja kotihoidon tuen kuntalisän kustannusten pienemisestä. Lisäksi sisäiset vuokrat ja ICT-laitteiden vuokrat alittuivat. Sen sijaan henkilöstökulut ylittyivät. Kaikki tulosalueet alittivat toimintakatteen verrattuna muutettuun talousarvioon. Koulutuksen ja varhaiskasvatuksen erillishankkeiden toimintakate ylittyi hieman.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin tila

Pääsääntöisesti nurmijärveläiset lapset ja nuoret voivat hyvin. Tarkempaa tietoa lasten ja nuorten hyvinvoinnista saamme syksyllä 2025, kun kouluterveyskyselyn uudet tulokset julkaistaan. Positiivista kehitystä on kuitenkin tapahtunut mm. osallisuuden tunteessa, sillä 4.–5.-luokkalaista 70,9 % kokee, että he ovat osallistuneet koulun tapahtumien suunnitteluun. Koetaan, että opettajat ovat usein kiinnostuneita siitä, mitä oppilaille kuuluu (43 %) ja kun kiusattu tai muita kiusannut on kertonut kiusaamisesta koulun aikuiselle, on kiusaaminen loppunut tai vähentynyt (57,5 %). Lisäksi arvostetaan sitä, että koulussa on mahdollisuus keskustella aikuisen kanssa mieltä painavista asioista (61,4 %). Huolestuttavaa on mielenterveydellisten haasteiden lisääntyminen. Vähintään lievää ahdistusoireilua koki 26,1 % 4–5- luokan vastaajista.

Koulukiusaamiseen on puututtu ja mm. koulukohtaisia suunnitelmia kiusaamisen ehkäisyyn on kunnassa laadittu. Kiusattuna kerran viikossa olleiden kokevien määrä on laskusuuntainen (7 %) verrattuna kahteen aikaisempaan kyselyyn (2019 8,4 %, 2021 7,4 %). 8.–9.-luokkalaisten kohdalla huolestuttavaa on koulukiusaamisen yleistymisen aikaisempiin vuosiin verrattuna (2023 10,8 %, 2021 4,5 %, 2029 4,3 %). Kuitenkin kiusaaminen on loppunut tai vähentynyt, kun kiusattu tai muita kiusannut on kertonut koulukiusaamisesta koulun aikuiselle (51,4 %). Myönteistä oli, että oppilaat kokivat mahdollisuuden keskustella koulussa aikuisen kanssa mieltä painavista asioista (47,1 %) sekä tarvittaessa saaneet mielialaan liittyvissä huolissa tukea koulun aikuisilta (81,6 %). Mielialansa keskinkertaiseksi tai huonoksi kokee enää 23,9 % vastaajista, kun vuonna 2021 luku oli 28,8 %. Huolestuttavaa on, että kokemus helposta pääsystä kouluterveydenhoitajan vastaanotolle on laskenut (61,2 %), kuten myös hyvinvointiinsa tukea tarvitsevista apua koulupsykologilta saaneiden määrä, 52,5 %, kun se oli vuonna 2021 64,5 %.

Lukioikäiset kokevat, että heillä on hyvät vaikutusmahdollisuudet koulun tapahtumien järjestämiseen (51,4 %), hyvät ja hyvät vaikutusmahdollisuudet koulutilojen suunnitteluun ja siistimiseen (37,6 %). Kokemukset siitä, että on saanut hyvinvointiinsa tukea koulupsykologilta (52,0 %) tai koulukuraattorilta (71,1 %), kun apua on tarvinnut, ovat laskeneet edellisestä kyselystä. Lukiolaisien, 1–2-luokkaa-aste, koulukiusaamisen kokemus vähintään kerran viikossa on 1 % (2019 2,3 %, 2021 0,8 %).

Ammattioppilaitoksen opiskelijoista mielialastaan huolissaan kuluneen 12 kuukauden aikana olleiden määrä on laskenut (28,2 %), yksinäiseksi tuntevien osuus on laskenut (11,2 %) ja laittomia huumeita ainakin kerran kokeneiden osuus on laskenut (9,3 %). Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa on 0 % (2019 5,4 %, 2021 1,3 %). Huolestuttavaa on se, että alueensa

harrastusmahdollisuuksista tietää vain 43,9 % vastaajista, harrastuspaikkojen koetaan olevan liian kaukana (30,1 %) ja kokemus vaikutusmahdollisuuksista koulutyön suunnitteluun on laskenut (30,3 %).

Move-mittaukset ovat perusopetuksen 5- ja 8.-luokkalaisille oppilaille valtakunnallisella tasolla tehtävät vuosittaiset, oppilaiden toimintakykyä mittaavat mittaukset, joissa mitataan kestävyyttä, nopeutta, voimaa ja liikkuvuutta sekä motorisia taitoja, eli tasapainoa, liikkumista sekä välineenkäsittelyä. Syksyn 2024 valtakunnallisessa Move! -tiedonkeruussa raportoitiin yli 111 000 oppilaan mittaustulokset, mikä on lähes 90 prosenttia kyseisten vuosiluokkien oppilaista. Kansallisesti vertailussa, mittausten perusteella, yhä harvemmalla 5.-luokkalaisella fyysinen toimintakyky on mahdollisesti terveyttä ja hyvinvointia kuluttavalla tai haittaavalla tasolla. 8.-luokkalaisilla tulokset ovat pysyneet edellisvuoden tasolla. Edelleen kuitenkin reilulla 38 prosentilla 5. ja 8. luokan oppilaista on fyysinen toimintakyky huolestuttavalla tasolla. Alueelliset erot lasten ja nuorten fyysisessä toimintakyvyssä ovat edelleen merkittäviä. Länsi-Uudenmaan, Pirkanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueilla on vähiten oppilaita, joilla toimintakyky on alhainen. Eniten alhaisen toimintakyvyn oppilaita on Keski-Pohjanmaan, Satakunnan ja Kymenlaakson hyvinvointialueilla. Fyysisessä toimintakyvyssä on merkittäviä eroja kaupunkien ja maaseudun välillä. Kaupunkimaisissa kunnissa lasten ja nuorten toimintakyky on selkeästi parempi kuin maaseutumaisissa kunnissa.

Nurmijärveläisten 8.-luokkalaisten tulokset ovat huonontuneet vuodesta 2023 molemmissa ikäryhmissä ja sekä tytöillä että pojilla. Osuus oppilaista, joiden fyysinen toimintakyky on mahdollisesti haitallisella tasolla, on 5.-luokkalaisilla tytöillä 34,2 % (2023 33,1 %) ja pojilla 31,3 % (vuonna 2023 29,0 %). 8.-luokkalaisten osalta tytöistä 48,8, % (2023 32,6 %) on toimintakyky huolestuttavalla tasolla ja pojista 43,6 %. (2023 32,6 %).

Hyvinvoinnin tukeminen

Pääosin lapsiperheille suunnattu kunnan kohtaamispaikka, Suopolun tupa, keräsi noin 6500 kävijää (2023, 914 kpl) vuoden 2024 aikana. Tuvalla vieraili 21 eri alan asiantuntijaa jakamassa tietoa ja kohtamassa Suopolun asiakkaita. Toimintaa toteutetaan tiiviissä yhteistyössä eri yhdistysten, seurakunnan ja hyvinvointialueen kanssa. Lisäksi kohtaamispaikkaa käyttävät mm. maahanmuuttotilanteille työkäisille kohdennettu Luetaan yhdessä-lukupiiri, STEA –rahoitteinen Olohuone-hanke sekä yksinhuoltajien vertaistukiryhmä.

Alkuluokkatoiminnan lakkauttamisen jälkeen on kehitetty esi- ja alkuopetuksen yhteistyötä ylläpitämään alkuluokkatoiminnassa muodostunutta hyvää toimintaa sekä tukemaan lapsen koulupolkuja esiopetuksesta perusopetukseen. Tätä työtä ohjaamaan on laadittu Esi- ja alkuopetuksen tiivistetyn yhteistyön käsikirja.

Lasten ja nuorten harrastustoimintaa kehitetään jatkuvasti vastaamaan entistä paremmin lasten ja nuorten toiveisiin ja tarpeisiin. Oppilaille lähti vuoden 2024 alussa laaja harrastetoive-kysely, jolla oppilaita osallistettiin toiminnan suunnitteluun sekä kartoitettiin harrastustoiveita ja sopivia harrastamisen ajankohtia. Vuonna 2024 perusopetuksessa opettajien toteuttamat kerhotunnit sisällytettiin osaksi harrastamisen mallin kokonaisuutta. Suosituimpia kerhoja olivat kuvataide-, käsityö-, parkour- ja liikuntakerhot. Kerhotoimintaa toteutettiin pääsääntöisesti ostopalveluna. Harrastamisen mahdollisuuksia tuotti 15 eri palvelun tuottajaa. Vuoden aikana toteutettiin yhteensä 95 kerhoa / jakso. Harrastamisen paikkoja oli vuonna 2422 kpl ja osallistujia 1648kpl, joista poikia oli yhteensä 705 kpl ja tyttöjä 931 kpl.

Kouluissa tehtävää hyvinvointityötä vahvistaa opetukseen sitomaton henkilöstö. Tällä hetkellä kouluissa työskentelee kolme vakituista kouluvalmentajaa, yksi lukion kouluvalmentaja ja kaksi koulunuorisotyöntekijää. Koulujen hyvinvointityötä tukee myös Hyvää liikkeellä -hanke, jossa kaksi hyvinvointikoordinaattoria kehittää yhteistyössä koulujen kanssa hyvinvointia tukevaa toimintaa.

Nuorisopalveluissa on vahvistettu erityisnuorisotyötä tukemaan nuoria. Toinen erityisnuorisotyöntekijä palkattiin vuoden 2024 lopussa. Ohjaamotoimintaa ja etsivää nuorisotyötä on kehitetty myös hankkeiden kautta.

Pääkirjastossa on kehitetty omatoimikirjaston toimintaa mahdollistamaan kirjaston palvelujen saavuttavuuden kirjaston aukioloaikojen ulkopuolella. Näin tuetaan eri-ikäisten kuntalaisten lukuharrastusta. Kaikukorttitoiminnan vakiinnuttaminen mahdollistaa taloudellisesti tiukassa tilanteessa olevien nuorten, aikuisten, perheiden ja ikäihmisten mahdollisuuksia osallistua kulttuurielämään ja harrastaa taiteen tekemistä.

Liikuntapalveluissa kohdennetaan ohjaustoimintaa tukemaan ikäihmisten toimintakykyä ja yhteisöllisyyttä. Samoin on laajennettu ikäihmisille suunnatun työntekijän tehtäväkuvaa senioriohjaaja tyyppiseen toimintaan.

Muutokset lasten ja nuorten määrissä

Nurmijärvellä 0–6-vuotiaiden lasten määrä on pysynyt samana, kun verrataan joulukuun 2022 lapsimäärää joulukuun 2024 lapsimäärään. Vuoden 2024 joulukuussa oli Nurmijärvellä 3310 0–6-vuotiaista lasta. Osallistuminen varhaiskasvatukseen oli kasvanut 2 %:lla vuoden 2022 joulukuusta vuoden 2024 joulukuuhun. Osallistumisaste oli joulukuussa 2024 74 %.

Perusopetuksen oppilaiden määrä on laskenut 65 oppilaalla verrattuna vuoden 2023 syksyyn. Syksyllä 2024 20.9. oli perusopetuksessa oppilaita 5615.

Nurmijärven lukion oppilaiden määrä on pysynyt syksyllä 2024 lähes samana kuin syksyllä 2023. Nurmijärven lukiossa oli opiskelijoita 20.9.2024 321.

Nurmijärven kestävän kasvun ohjelma (Nuuka)

Vuonna 2024 on toteutettu kesäkuussa 2023 tehtyjä Nuuka-päätöksiä. Alkuluokkatoiminnasta on luovuttu syksystä 2024 alkaen. Lepsämän ja Röykän koulun ja päiväkodin osalta alkuluokkatoiminta päättyy syksyllä 2026. Alkuluokkatoiminnan päättymisellä on saatu kustannussäästönä 12 lastenhoitajan palkkakustannukset. Samoin avoimessa varhaiskasvatuksessa on saatu 80 000 säästöt henkilöstö- ja tilakustannuksista. Avoimen varhaiskasvatuksen osalta tarve on pienentynyt. Nuukasäästönä on myös toteutettu yhdistysten ja seurojen avustusmäärärahojen pienentäminen 10 prosentilla. Lisäksi luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden kokouspalkkioita on pienennetty ja toimialan säästö on 11 000 euroa. Tämän lisäksi henkilöistä menoista on saatu säästöä, kun on purettu säästövapaita ja lomapalkkavarauksia. Märkiön selvitys on käsitelty hyvinvointilautakunnassa leirityön osalta.

Toimialan palveluverkko

Valtuusto hyväksyi Klaukkalan palveluverkkoon liittyvän päätöksen 2.10.2024. Päätöksen mukaan Klaukkalaan rakennetaan uusi koulurakennus Urheilupuiston koululle. Klaukkalan koululle rakennetaan uusi koulurakennus korvaamaan nykyistä pääkoulu ja kivikoulu peruskorjataan. Viirinlaaksoon rakennetaan päiväkotikoulu, johon tulee 10-ryhmäinen päiväkotikoulu, Isoniitun koulun 1–3 luokat, ruotsinkielinen Vendlaskolan sekä tilat kohtaamispaikkatoiminnalle. Urheilupuiston koulun osalta tarkempi suunnittelu kilpailutusta varten käynnistyi loppuvuodesta 2024.

Nurmijärven yhteiskoulun ja Nurmijärven lukion hankesuunnitelmia on päivitetty syksyllä 2024 valtuuston kesäkuun 2024 päätöksen mukaisesti. Valtuusto päättää keväällä 2025 toteutettavasta hankesuunnitelmasta.

Rajamäen kampuksen rakentuminen on edennyt hyvin. Koulurakennus ja liikuntahalli on valmistumassa puoli vuotta arvioitua aikaisemmin kesällä 2025.

Eri päiväkodeissa on runsaasti sisäilmahaasteita. Tämä koskee erityisesti 1990-luvulla ja 2000-luvun alussa valmistuneita kolmiryhmäisiä päiväkoteja. Lepsämän päiväkodin osalta päädyttiin vuokratilan hankintaan, johon sijoitetaan myös Lepsämän koulun Lintumetsän toimipisteen toiminnat. Tavoitteena on saada vuokratila syksyllä 2025 käyttöön.

Muutokset lainsäädännössä ja vaikutukset toimintaan

TE-uudistuksen myötä työllisyyspalvelut siirtyivät vuoden 2025 alussa kuntiin. Nurmijärven osalta työllisyyspalveluista vastaa Järvenpään vetämä työllisyysalue. Peruskuntaan jäävät aikuisiin liittyvät työllisyyspalvelut siirtyivät vuoden 2025 alussa konsernipalveluista sivistys- ja hyvinvointitoimialalle kotoutumispalvelujen yhteyteen.

Kotoutumislain uudistus vaikuttaa kuntiin niin, että se laajentaa kunnan velvoitteita tavoittaa työvoiman ulkopuolella olevia maahanmuuttajia kotoutumispalveluihin.

Eduskunta hyväksyi vuoden 2024 lopussa muutoksia perusopetuslakiin, jonka perusteella uudistetaan oppimisen tuen järjestelyt esi- ja perusopetuksessa. Muutokset perusopetuslakiin tulee voimaan 1.8.2025 alkaen.

Arvio tulevasta kehityksestä

Lasten ja nuorten sekä ikäihmisten ja vieraskielisen väestön määrän kehittyminen lähivuosina ja vaikutus palvelutarpeeseen

Lasten ja nuorten määrissä tapahtuu muutoksia lähivuosina eri ikäryhmissä. Syntyvyys on pienentynyt ja vaikuttaa myös tulevien vuosien lasten ja nuorten määrään.

Klaukkala:

Varhaiskasvatustilakäisten määrä kasvaa 2030-luvun alkuun, jonka jälkeen sen arvioidaan alenevan. Tämän hetken ennusteen mukaan 2030-luvun alussa Klaukkalassa on yli sata varhaiskasvatustilakäistä enemmän verrattuna vuoteen 2024. Tällä hetkellä on Klaukkalassa varhaiskasvatustilakäisiä n. 1620. Peruskouluikäisten määrän arvioidaan kasvavan Klaukkalan alueella seuraavan kymmenen vuoden aikana vajaalla kahdella sadalla oppilaalla. Tällä hetkellä arvioidaan, että 2030-luvun puolivälissä on Klaukkalan alueella n. 2650 oppilasta. Toisen asteen ikäisten (16–19 -vuotiaiden) määrän arvioidaan pysyvän lähes samansuuruisena. Tällä hetkellä Klaukkalassa on n. 1040 16–19-vuotiasta.

Kirkonkylä:

Varhaiskasvatustilakäisten määrän arvioidaan kasvavan 2030-luvun puoliväliin mennessä noin 100 lapsella nykyisestä 520 lapsesta. Peruskouluikäisten määrä tulee kasvamaan tämänhetkisestä muutamalla kymmenellä oppilaalla 2030-luvun puoliväliin mennessä. Toisen asteen ikäisten (16–19-vuotiaiden) määrä laskee seuraavien vuosien aikana.

Rajamäki:

Varhaiskasvatustilakäisten määrä tulee pysymään Rajamäen alueella seuraavan kymmenen vuoden aikana lähes samana verrattuna tähän hetkeen. Tällä hetkellä on varhaiskasvatustilakäisiä Rajamäellä n. 630. Peruskouluikäisten määrä laskee hiukan seuraavan kymmenen vuoden aikana. Rajamäellä on peruskouluikäisiä tällä hetkellä n. 1050. Toisen asteen ikäisten määrä pysyy nykyisellään seuraavan kymmenen vuoden aikana.

Röykässä arvioidaan lapsimäärän alenevan lähivuosina kaikissa ikäluokissa.

Maaseutualueilla lapsimäärät pienenevät sekä varhaiskasvatus- että peruskouluikäisten kohdalla. Peruskouluikäisten määrän arvioidaan laskevan kymmenessä vuodessa 400 lapsella. Voimakkainta lasku on 2030-luvun puolella tämänhetkisen ennusteen mukaan.

Ikäihmisten määrä tulee kasvamaan Nurmijärvellä lähivuosina. 65–75 –vuotiaiden määrä kasvaa yli tuhannella kymmenessä vuodessa. Tämän hetken arvion mukaan 2030-luvun puolella välissä on n. 5640 65–74-vuotiaasta Nurmijärvellä. Yli 75-vuotiaiden määrän arvioidaan kasvavan n. 1400:lla 2030-luvun puoliväliin mennessä. Tällöin arvioidaan, että Nurmijärvellä on n. 5300 yli 75-vuotiaasta

Vieraskielisen väestön osuus oli 7,7 % Nurmijärven väestöstä vuonna 2023. Vuonna 2023 vieraskielisiä henkilöitä oli Nurmijärvellä 3 434. Määrä on kasvanut vuodesta 2022 270 henkilöllä. Kasvuprosentti vuodesta 2022 vuoteen 2023 on 8,5. Ukrainalaisten saamat kotikuntaoikeudet ovat nostaneet vieraskielisten määrän kasvua vuonna 2023. Määrän arvioidaan kasvavan lähivuosien aikana.

Väestömuutosten vaikutus sivistys- ja hyvinvointitoimialan palveluihin:

Varhaiskasvatuspalveluiden tarve tulee lisääntymään Klaukkalassa ja kirkonkylässä johtuen kasvavasta lapsimäärästä. Varhaiskasvatuspalveluiden tarpeen kasvuun vaikuttaa myös osallistumisasteen nousu varhaiskasvatuspalveluissa.

Peruskouluikäisten osalta Nurmijärven kunnan alueella on riittävästi oppilaspaikkoja peruskoululaisille, mutta osa oppilaspaikoista on eri paikassa kuin missä ovat kasvavat peruskouluikäisten määrät.

Kasvava ikäihmisten määrä tulee vaikuttamaan ikäihmisten tarvitsemiin palveluihin. Ikäihmisiin kohdistuvista palveluista käydään tulevaisuudessa keskustelua siitä, mitä palveluja järjestävät hyvinvointialueet ja mitä kunnat.

Vieraskielisten määrän kasvu vaikuttaa siihen, että varhaiskasvatus- ja koulutuspalveluissa tarvitaan entistä enemmän resursseja suomen kielen tukeen maahanmuuttajataustaisille lapsille ja nuorille.

Palveluverkossa tapahtuvat muutokset

Valtuuston päättämät kriteerit palveluverkon kehittämiseen ohjaavat varhaiskasvatuksen palveluverkon suunnittelua ja toteuttamista. Päiväkoteja, joissa on sisäilmahaasteita, ollaan korvaamassa hyvien liikenneyhteyksien päähän tulevilla isoimmilla päiväkodeilla. Klaukkalassa on valtuuston syksyn 2024 hankesuunnitelmapäätös Viirinlaakson tulevasta päiväkotikoulu- ja koulurakennuksesta. Klaukkalaan tullaan tarvitsemaan toinen iso kunnallinen päiväkotikoulu. Syksyllä 2025 valmistuu yksityisen Hehkun päiväkodin laajennus. Tällöin Hehkun päiväkodissa on kaksitoista ryhmää päiväkotirakennuksessa ja kaksi kota-ryhmää. Rajamäellä tarvitaan korvaava päiväkotirakennus Tornitein väistötiloille ja Kylänpään päiväkodille. Kirkonkylässä on myös tarve uudelle isolle päiväkodille korvaamaan Maaniitun ja yksityisen päiväkotikoulu Hipan kiinteistöjä. Uusien päiväkotien yhteyteen on hyvä saada tilat avoimen päiväkodin toimintaan. Uusien päiväkotien yhteyteen on hyvä saada tilat avoimen päiväkodin toimintaan. Nykyiset viisiryhmäiset päiväkodit on tarkoitus säilyttää. Nämä päiväkodit tarvitsevat peruskorjauksen laaditun peruskorjauskaulaan mukaisesti. Esiopetus tulee mahdollisuuksien mukaan sijoittaa koulujen yhteyteen.

Rajamäkeen on valmistumassa Rajamäen kampus kesällä 2025. Kampuksen tiloihin sijoittuu Seitsemän veljeksien koulun tilat, tilat Rajamäen koulun kuudesluokkalaisille sekä liikuntahalli koulun että ilta- ja viikonloppukäyttöön seuroille ja yhdistyksille. Kampuksen tiloihin sijoittuu Seitsemän veljeksien koulun tilat, tilat Rajamäen koulun kuudesluokkalaisille ja liikuntahalli sekä koulun että ilta- ja viikonloppukäyttöön seuroille ja yhdistyksille. Klaukkalan palveluverkkosuunnitelman mukaisesti on aloitettu Urheilupuiston koulun tarkempi suunnittelu. Urheilupuiston koulun valmistumisen jälkeen on tarkoitus rakentaa Klaukkalan koulun uudisrakennus. Kirkonkylään toteutetaan Nurmijärven yhteiskoulun ja Nurmijärven lukion tilat hyväksytyin hankesuunnitelman mukaisesti. Tämän lisäksi on tulossa peruskorjauksia lähivuosina Isoniitun ja Mäntysalon kouluun. Syrjälän koulu poistuu perusopetuksen palveluverkosta Viirinlaakson päiväkotikoulu- ja koulurakennuksen valmistumisen jälkeen. Vuoden 2025 aikana tarkastellaan Rajamäen ja kirkonkylän palveluverkkoa.

Rajamäen kampuksen toinen vaihe on suunnitelmissa toteuttaa lähivuosina. Hankesuunnitelmassa on tilat kirjastolle ja nuorisotilalle suunniteltu sijoitettavaksi liikuntahallin viereen. Toisena vaihtoehtona on näiden tilojen sijoittaminen olemassa oleviin tiloihin Rajamäellä.

Muutokset lainsäädännössä ja vaikutus toimintaan

Vuoden alussa voimaan tulleeseen kotoutumislakiin liittyen on annettu vuoden 2024 lopussa kolme asetusta, jotka määrittelevät tarkemmin vuoden 2025 alussa voimaan tulleen uuden kotoutumislain sisältöä. Asetuksen mukaan valtio pienentää maksettavien laskennallisen korvauksen määrää hallituksen budjettiriihen päätöksen mukaisesti. Taustalla ovat myös hallitusohjelman kirjaukset korvausten lyhyemmästä maksuajasta ja tulkkaus- ja käännöskustannusten korvausten vähentämisestä.

Oppimisen tuen uudistus tulee voimaan esi- ja perusopetuksessa 1.8.2025 alkaen. Tuen muodot muuttuvat ryhmäkohtaiseen ja oppilaskohtaiseen tukeen. Lainsäädännössä määritellään, paljonko on varattava tunteja ryhmäkohtaiseen tukeen oppilasta kohti. Samoin määritellään, mitä tuen muodot sisältävät.

Lukiokoulutuksessa uudistetaan myös tuen antamista opiskelijoille.

Seuraavana hallituskautena tultaneen muuttamaan varhaiskasvatuksen osalta tuen rakenteita.

Yhdyspintatyö hyvinvointialueen kanssa

Yhdyspinnan kehittäminen on ollut pitkäjänteistä ja sitä on tehty monella eri tasolla (strateginen, taktinen – ja operatiivinen taso) eri työryhmissä. Perhekeskuspalveluihin liittyvän kunnan kohtaamispaikan (Suopolun tupa) ja hyvinvointialueen yhteistyö toimii erinomaisesti. Tällä hetkellä haasteita yhdyspintatyöhön tuo hyvinvointialueiden tiukentunut talous. Kun hyvinvointialue on nostanut palveluiden pariin pääsemisen ”tasorajoja” niin suurempi määrä kuntalaisia jää hyvinvointialueen palveluiden ulkopuolelle ennaltaehkäisevän palvelun pariin. Tiukentunut talous näkyy myös siinä, että hyvinvointialue karsii ei-lakisääteisiä palveluja.

Henkilöstön saatavuus

Varhaiskasvatuksessa on haasteita pätevän henkilöstön saamisessa erityisesti varhaiskasvatuksen opettajien osalta. Varhaiskasvatuksen sosionomien koulutukseen on satsattu ja avoimiin sosionomin tehtäviin on lisääntynyt hakijoiden määrä.

Koulutuspalveluissa on vaikeuksia saada henkilöstöä vaativan erityisopetuksen tehtäviin. Koulutuspalveluissa on ollut myös haasteita saada opettajia lyhytaikaisiin sijaisuuksiin. Samoin on vaikeutunut kirjastonhoitajien sekä esihenkilöiden saaminen avoimiin tehtäviin kirjastoissa.

Pienentyvät lasten määrät voivat tulevaisuudessa vaikuttaa siihen, että kelpoisia opettajia on entistä paremmin saatavilla myös Etelä-Suomessa.

Hyvinvointityö

Ikäihmisten palvelut

Ikäihmisten kasvava määrä tuo paineita ikäihmisille suunnattujen palveluiden kehittämiseen ja tuottamisessa eri puolilla kuntaa. Kohtaamispaikka-toiminta tulee laajentumaan koskemaan myös ikäihmisiä ja työikäisiä. Kohtaamispaikka on hyvä toiminta-alue hyvinvointialueen liikkuville palveluille sekä kunnan yhdistysyhteistyön verkostomaiselle kehittämiselle. Olohuone-malliseksi toiminnalle, jossa luodaan kohtaamisen mahdollisuuksia ja edistetään yhdessäoloa erityisesti yksinäisille ikäihmisille, on kasvava kysyntä tulevaisuudessa.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukeminen

Opetukseen sitomattoman henkilöstön toiminnasta kouluissa on saatu hyvää kokemusta, ja toiminnalle on löytynyt oma roolinsa oppilaiden tukemisessa. Tulevaisuudessa opetukseen sitomatonta henkilöstöä tarvitaan lisää. Ratkaistavaksi tulee lähiaikoina, vakinaistetaanko kouluihin koulunuorisotyöntekijät osana opetukseen sitomatonta henkilöstöä.

On tärkeää vahvistaa tunnetaitojen opettamista ja ohjausta päiväkodeissa ja kouluissa. Kuntakohtaista opetussuunnitelmaa on hyvä päivittää tunnetaitojen opetuksen osalta sekä esi- että perusopetuksessa.

Move-testien tulokset kouluissa antaa huolestuttavaa kuvaa oppilaiden liikkumisesta. Hyvää liikkeellä -hankkeessa on kiinnitetty huomiota Move-testien tulosten hyödyntämiseen liikkumisen lisäämiseksi. Edelleen on tärkeä panostaa koulupäivän aikana sekä vapaa-ajalla liikkumisen mahdollisuuksien lisäämiseen.

Hyvää liikkeellä -hankkeen kautta halutaan osallistaa oppilaita ja henkilökuntaa hyvinvointityöhön kouluissa. On tärkeää löytää jokaisessa yksikössä ne toiminnot, joilla vaikutetaan hyvinvoinnin edistämiseen.

Edelleen on tärkeää kehittää lasten ja nuorten harrastamistoimintaa niin että jokaisella lapsella ja nuorella olisi vähintään yksi harrastus. Koulupäivän yhteyteen harrastamistoiminnan kehittämisessä huomioidaan entistä paremmin lasten ja nuorten toiveet. Yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa harrastamisen mahdollistamiseen laajemmin lapsille ja nuorille lisätään esim. yhteisen hankkeen kautta.

Henkilöstö

Toimialan palveluksessa olevan henkilökunnan määrä 31.12.2024:

HTV1	12/31/2024	12/31/2023
Yhteensä	1,336.8	1,349.6

Henkilöstön kokonaismäärä on toimialalla pienentynyt vuoden 2024 aikana arvioituna HTV1:llä (palveluksessa olopäivien lukumäärä kalenteripäivinä /365* (osa-aikaprosentti/100) seitsemällä. Pienenemiseen on vaikuttanut Nuuka-toimenpiteet.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Prosessit ja tietojärjestelmät

Tietojärjestelmissä tapahtuvat katkokset tuovat haavoittuvuutta toimintaan. Koulukuljetusten osalta Kouluun.fi-palvelun kautta huoltajat näkevät lapsensa hakupaikan ja -ajan sekä kuljettavan ajoneuvon tiedot. Jos palvelun toimintaan tulee häiriö, huoltajille ilmoitetaan lasten hakuajat tekstiviestinä massalähetystenä Movit-reititysohjelman kautta.

Varhaiskasvatuksen Päikky-järjestelmän kautta kerätään tieto lasten osallistumisesta varhaiskasvatukseen. Järjestelmän kautta tiedotetaan huoltajia sekä huoltajat varaavat hoitoajat. Jos järjestelmässä on häiriöitä, se hankaloittaa toimintaa.

Wilma-oppilashallintojärjestelmä on viestintä- ja tiedotuskanava koulun ja kodin välillä. Jos järjestelmässä on häiriöitä, se hankaloittaa toimintaa.

Kun tietoja siirretään manuaalisesti järjestelmästä toiseen, voi syntyä riski, että tieto ei siirry oikein. Jos prosessikuvausten vastuunjaot eivät ole riittävän selkeät, tiedot eivät tule kirjattua järjestelmiin välttämättä oikein.

Riskinä on myös Kyber-hyökkäykset eri tietojärjestelmiin. Tällöin järjestelmissä olevia henkilötietoja voi joutua ulkopuolisten tai rikollisten käsiin.

Henkilöstön osaaminen ja saatavuus

Henkilöstön saatavuudessa on ollut haasteita varhaiskasvatuksessa erityisesti varhaiskasvatuksen opettajien sekä koulutuspalveluissa vaativiin erityisluokkiin. Kirjaston osalta on haasteita saada henkilöitä esihenkilötehtäviin sekä kirjastonhoitajia.

Oppimisen ja kasvun tuen henkilöstöä on saatu palkkautua tukemaan lapsia varhaiskasvatuksessa ja oppilaita koulussa hankerahoituksella. Hankerahoituksen vähenemisen myötä tulee olemaan haasteita riittävän tuen henkilöstön mahdollistamisessa.

Taloustilanteen heikkeneminen

Kuntien taloustilanteen heikkeneminen voi vaikuttaa palvelujen järjestämiseen. Tulevaisuudessa voidaan joutua tarkastelemaan sitä, mitä palveluja kuntien on varaa järjestää. Samalla kustannukset ovat nousseet ja kustannusten nousu heijastuu välillisesti isoina palkankorotuksina ja tämä kustannusnousu näkyy erityisesti kasvaneina henkilöstömenoina. Palvelusetelin arvoa tarkastellaan vuosittain ja tarkastelu perustuu sosiaalipalveluiden ansiotasoindeksiin ja elinkustannusindeksiin pohjalta laskettuun indeksiin.

Lainsäädännön muutokset

Lainsäädäntöön tehdyt muutokset perusopetuksen osalta (esim. lisäykset minituntimääriin ja oppimisen tuen uudistus) lisäävät kuntien velvoitteita ja vaarana on, että valtio ei kompensoi muutoksista aiheutuvia kustannuksia. Kotolain uudistamisen myötä kunnille maksettujen kuntakorvausten aikaa lyhennetään.

Vahingot

Ilkivaltaa kohdistuu edelleen kiinteistöihin, joissa tapahtuu sivistys- ja hyvinvointitoimialan toimintaa.

Toiminnan keskeytykset

Kiinteistöjen sisäilmahaasteet ovat lisääntyneet erityisesti varhaiskasvatuksen tiloissa ja toimintaa joudutaan siirtämään väistötiloihin.

Keskeneräiset oikeudenkäynnit

Lepsämän ja Valkjärven koulupaloihin liittyvät korvausoikeudenkäynnit ovat vielä kesken.

Muut oikeudelliset ja viranomaisten toimenpiteisiin liittyvät riskit

Tämän hetken yhtenä riskinä on varhaiskasvatuspaikkojen riittävyys ja uusien paikkojen järjestäminen kaikille paikkaa tarvitseville. Varhaiskasvatuksessa on noussut osallistumisaste erityisesti alle 3-vuotiaiden lasten kohdalla.

Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä toimialalla

Toimialan strategiset riskit on päivitetty vuoden 2024 aikana. Strategisia riskejä tarkastellaan säännöllisesti vuosittain ja päivitetään riskien todennäköisyyttä ja toimenpiteitä, millä riskien toteutumista voidaan välttää.

Toimialan valmiussuunnitelmaa päivitetään jatkuvasti varautumisen näkökulmasta erilaisiin riskeihin ja häiriötilanteisiin. Vuonna 2024 valmiuteen ja turvallisuuteen liittyviä asioita on tarkasteltu Vantaan Viertolan koulun ikävien tapahtumien jälkeen. Esihenkilöitä on koulutettu kriisiviestintäasioissa.

Sisäisen valvonnan osalta on päivitetty hyväksymis- ja asiatarkastusoikeuksia vuosittaisella päätöksellä. Tilausoikeuksia sivistys- ja hyvinvointitoimialan yksiköissä tarkastellaan säännöllisesti.

Valvonnassa ei ole huomattu puutteita toimialalla kuluneena tilikaudella.

Investointien toteutuminen

Toimialalla ei ollut vuonna 2024 investointeja.

Hallinto- ja talouspalvelut

	Alkuperäinen TA 2024	Siitä muutos	TA+muut. 2024	TP 2024	Poikkeama	Poikkeama %	TP 2023
Toimintatuotot	288 540	50 000	338 540	493 225	154 685	46 %	315 868
Toimintakulut	-1 323 470	100 200	-1 223 270	-1 244 867	-21 597	2 %	-1 362 325
Toimintakate	-1 034 930	150 200	-884 730	-751 642	133 088	-15 %	-1 046 456

Olennaiset tapahtumat tilikaudella

Hallinto- ja talouspalvelujen tulosalueeseen kuuluu hallinto- ja talouspalvelujen yksikkö sekä kotoutumispalvelujen yksikkö.

Hallinto- ja talouspalvelujen toimintakate oli 751 642 euroa (85 %). Toimintakatteen alitus johtui budjetoitua suuremmista toimintatuotoista.

Vuoden 2024 aikana hallinto- ja talouspalvelujen yksikön henkilöstön kokoonpanoon tuli muutos, kun kunnan talous- ja henkilöstöhallintoa keskitettiin Nuuka-ohjelman mukaisesti. Sivistys- ja hyvinvointitoimialan HR-asiantuntijat (2) siirtyivät vuoden 2024 alussa henkilöstöpalveluihin, ja kesäkuun alusta toimialan talousasiantuntija siirtyi talous- ja strategiapalveluihin.

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala kilpailutti kunnan oppilaskuljetukset sopimuskaudelle 1.8.2024 - 31.7.2028. Koulukuljetukset käynnistyivät sopimusten mukaisesti 1.8.2024.

Kotoutumispalvelut

Kotoutumispalvelussa annettiin sekä asiakkuuteen perustuvaa palvelua kansainvälistä suojelua saaville henkilöille, sekä yleistä matalan kynnyksen palveluohjausta kaikille kunnan vieraskielisille, maahantulooperusteesta riippumatta. Laskennallisten kuntakorvausten piirissä oli keskimäärin 145 asiakasta. Asiakasmäärä nousi hitaasti läpi vuoden, korvausten piirissä oli tammikuussa 109 henkilöä ja vuoden lopussa 172 henkilöä. Määrän nousu selittyi suurimmaksi osaksi kuntaan muuttaneiden ukrainalaisten, tilapäistä suojelua saaneiden osuudella. Kuntapaikkoja ei myönnetty kuin vuoden 2023 kiintiöpakolaisille, joista osan saapuminen kuntaan oli kunnasta johtumattomista syistä viivästynyt alkuvuoteen 2024. Vuosi 2024 ei ollut kiintiöpakolaisten vastaanottovuosi.

Yleisessä palveluohjauksessa Koto-infossa painottui erityisesti ukrainalaisten kuntaan muuttavien palveluohjaus, mutta myös palveluun hakeutuneiden monitaustaisuus lisääntyi edelleen. Avointa asiointiaikaa laajennettiin kolmeen iltapäivään viikossa. Nurmijärvi jatkoi osallistumistaan Työ- ja elinkeinoministeriön rahoittamaan Keski-Uudenmaan maahan muuttaneiden matalan kynnyksen asiointipalvelujen kehittämishankkeeseen, jonka puitteissa saatiin mm. koulutusta eri ammatti- ja asiakasryhmille.

Nurmijärven kotoutumisen kumppanuuksverkosto jatkoi aktiivista tukitoimintaa. Kotokunta Oy lopetti toimintansa keväällä 2024 ja tilalla jatkoi Luona Oy. Luona Oy lopetti toimintansa Nurmijärven alueella kesällä 2024, keskittäen palvelunsa Järvenpäähän. Nurmijärven Opiston kanssa jatkettiin myös yhteistyötä, järjestäen uusille kuntalaisille ketterästi kotoutumissuunnitelmiin perustuvaa alkuvaiheen luku- ja kirjoitustaidon koulutusta.

Kotoutumispalvelut valmistautui kotoutuslain uudistukseen ja työllisyysuudistukseen yhdessä muiden Keski-Uudenmaan kuntien kanssa. Vuonna 2024 päivitettiin lakisäätäinen kotoutusohjelmaa kuvaava asiakirja niin seudullisena, kuin kuntakohtaisena asiakirjana ajalle 2025–2027.

Keskeisimmät perustiedot

Suoritteita ja palvelutuotannon tunnuslukuja

	TP2023	TP2024	TA2024
Hallinto- ja talouspalvelut			
Hallinto- ja talouspalvelut			
Henkilöstö	11,8	10	12
Kotoutumispalvelut			
Henkilöstö	5	5	4
Ely-keskuksen korvauksen piirissä olevien henkilöiden määrä keskimäärin/kk	81	145	121
Asiakaskontaktien määrä	1,560	1,893	1,500

Koulutuspalvelut

	Alkuperäinen TA 2024	Siitä muutos	TA+muut. 2024	TP 2024	Poikkeama	Poikkeama %	TP 2023
Toimintatuotot	1 864 800	0	1 864 800	1 895 823	31 023	2 %	1 789 349
Toimintakulut	-65 467 400	-160 700	-65 628 100	-65 074 740	553 360	-1 %	-59 602 775
Toimintakate	-63 602 600	-160 700	-63 763 300	-63 178 917	584 383	-1 %	-57 813 426

Olellaiset tapahtumat tilikaudella

Koulutuspalveluiden toimintakate alittui muutettuun talousarvioon verrattuna 584 383 euroa, toteuma oli 99 %. Henkilöstökulut ylittyivät 306 170 euroa. Ylitys aiheutui pääosin lomapalkkavarauksista sekä sijaiskuluista. Ylitystä tasoittivat Aleksian ja tietotekniikkapalveluiden tekemät palautukset, jotka olivat yhteensä 241 585 euroa. Koulukuljetusten kulut alittuivat noin 440 000 euroa. Kun koulukuljetukset kilpailutettiin vuoden 2023 aikana, mm. käytyjen markkinavuoropuhelujen perusteella arvioitiin kustannusten nousevan enemmän kuin ne todellisuudessa nousivat. Polttoaineiden hintataso kilpailutusprosessin aikana oli korkeampi kuin 31.7.2024 päättyneiden sopimusten voimaan tullessa vuonna 2020, minkä vuoksi koulukuljetusten kustannukset arvioitiin

korkeammiksi uusiin sopimuksiin. Vuoden 2024 kuljetuskustannukset kertyivät vuoden alkupuoliskolla vanhojen sopimuksen mukaisesti, ja 1.8.2024 alkaen uusien sopimusten mukaisesti, mikä myös vaikeutti vuoden 2024 budjetointia ja toteutumisen arviointia vuoden aikana.

Koulutuspalveluiden lukuvuosien 2024–2027 strategiseksi suunnaksi eli keihäänkärjeksi on valittu oppilaiden ja henkilökunnan hyvinvointi. Tämä näkyi myös tulosalueen vuoden 2024 henkilöstösuunnitelmaan tekemissä esityksissä. Esityksiin sisältyi 1.8.2024 alkaen konsultoivan erityisopettajan virka. Konsultoiva erityisopettaja jalkautuu kouluihin tukemaan oppilaita ja/tai henkilökuntaa oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvissä tilanteissa. Oppilaiden hyvinvoinnin ja kouluun kiinnittymisen vahvistamiseksi ja koulupoissaolojen ehkäisemiseksi perustettiin samasta ajankohdasta alkaen kolme kouluvalmentajan vakanssia. Vakanssien perustaminen perustui perusopetuslain 26 §:ssä 1.8.2023 alkaen tulleeseen muutokseen. Sen mukaan opetuksen järjestäjän tulee ennaltaehkäistä perusopetukseen osallistuvan oppilaan poissaoloja sekä seurata ja puuttua niihin suunnitelmallisesti.

Syrjälän ja Urheilupuiston koulujen huonon sisäilmatilanteen vuoksi koulujen toiminta siirtyi syyslukukauden 2024 aikana väistötiloihin. Syrjälän koulun väistötilat luovutettiin käyttäjälle 1.8.2024. Urheilupuiston koulun väistötiloihin päästiin muuttamaan syyslomaviikon jälkeen 21.10.2024. Vanhojen koulurakennusten huonon sisäilmatilanteen vuoksi kaikkia kalusteita ja oppimateriaaleja ei voitu siirtää väistötiloihin. Tarvittavien kalusteiden, oppimateriaalien, AV-laitteiden ja tukiasemien hankintaan saatiin ensimmäisen osavuositarkastuksen yhteydessä 200 000 euron suuruinen lisämääräraha. Lisämäärärahaan sisältyivät myös väistötiloihin siirrettävien kalusteiden puhdistamisesta sekä väistötiloihin muuttamisesta aiheutuneet kustannukset.

Ripeästi rakentuvan Rajamäen kampuksen harjannostajaisia vietettiin 28.11.2024. Harjannostajisten yhteydessä kerrottiin, että Rajamäen kampuksen koulurakennus ja liikuntahalli valmistuvat etuajassa kesällä 2025. Tämänhetkisen tiedon mukaan syyslukukausi 2025 päästään aloittamaan uusissa tiloissa elokuussa 2025.

Sivistyslautakunta hyväksyi toukokuussa Nurmijärven kunnan perusopetuksen opetussuunnitelman 2016 muutokset ja täydennykset koskien suomenkielisen perusopetuksen B1-kieltä (Nurmijärvellä ruotsi). Valtioneuvoston asetuksen mukaisesti B1-kielen vuosiviikkotuntimäärää lisättiin 1.8.2024 alkaen kaikille yhteisen opetuksen osalta yhdellä vuosiviikkotunnilla. Lisäys kohdennettiin 7. vuosiluokalle. Myös Nurmijärven kunnan lukiokoulutuksen opetussuunnitelmaa 2021 muutettiin ja täydennettiin 1.8.2024 alkaen tekemällä muutoksia opintojaksoihin ja yhdenmukaistamalla teemaopintojen koodeja. Sivistyslautakunta hyväksyi muutokset ja täydennykset kesäkuun kokouksessa.

Kunnanvaltuuston Nuuka-päätöksen mukaisesti alkuluokkatoiminta päättyi lukuvuoden 2023–2024 lopussa lukuun ottamatta Lepsämän ja Röykan kouluja, joissa toiminta päättyi lukuvuoden 2025–2026 jälkeen. 1.8.2024 alkaen esi- ja alkuopetuksen yhteistyötä on ohjannut varhaiskasvatus- ja koulutuspalveluiden yhteistyönä valmisteleva Esi- ja alkuopetuksen tiivistetyn yhteistyön käsikirja.

Lukuvuoden 2023–2024 päättyessä perusopetuksen päätti 642 oppilasta, 11 oppilasta jäi ilman päättötodistusta. Nurmijärven lukiosta valmistui 93 uutta ylioppilasta. Lukuvuoden 2024–2025 koulutyön alkaessa 8.8.2024 perusopetuksessa oli 5 600 oppilasta. Tämä oli 101 oppilasta vähemmän kuin lukuvuoden 2023–2024 vastaavana ajankohtana. Ensimmäisen luokan aloitti 547 oppilasta, kun edellisenä lukuvuonna heitä oli 564. Lukiolaisia oli 320, joista 230 aloitti opiskelunsa Kirkkonylän toimipisteessä ja 90 Rajamäen toimipisteessä.

Syyslukukauden 2017 alussa toimintansa aloittaneiden koulujen alueellisten vanhempainfoorumien toiminta päättyi sivistyslautakunnan päätöksellä 1.8.2024 alkaen. Vanhempainfoorumit perustettiin korvaamaan koulujen johtokuntia, mutta koska niiden toiminta herätti vain vähäistä kiinnostusta huoltajien keskuudessa, eikä toiminnalle asetettuja tavoitteita saatu toteutettua, vanhempainfoorumien toiminnan jatkamista ei nähty perusteltuna.

Keskeisimmät perustiedot

Suoritteita ja palvelutuotannon tunnuslukuja			
	TP2023	TP2024	TA2024
Koulutuspalvelut			
Peruskoulujen määrä	22	22	22
Perusopetuksen oppilasmäärä	5 680	5 605	5 655
Lukiokoulutuksen opiskelijamäärä	317	321	360
Henkilöstömäärä	635	634	625
Oppilaskuljetusten menot*	3 009 140	3 102 962	3 543 540

*Iluvut sisältävät myös varhaiskasvatukseen kirjatut esiopetuksen kuljetuskulut

Koulutuksen ja varhaiskasvatuksen erillishankkeet

	Alkuperäinen TA 2024	Siitä muutos	TA+muut. 2024	TP 2024	Poikkeama	Poikkeama %	TP 2023
Toimintatuotot	1 300 000	0	1 300 000	1 711 978	411 978	32 %	2 386 558
Toimintakulut	-1 680 000	0	-1 680 000	-2 103 997	-423 997	25 %	-2 974 712
Toimintakate	-380 000	0	-380 000	-392 019	-12 019	3 %	-588 154

Olennaiset tapahtumat tilikaudella

Koulutuksen ja varhaiskasvatuksen erillishankkeiden tulosalueen toimintakate ylittyi 12 019 euroa muutettuun talousarvioon verrattuna.

Kunta on saanut vuoden 2024 aikana seuraavat kohdennetut valtion erityisavustukset avustukset (suluissa avustuksen käytön päättymisajankohta):

- Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa, 576 000 €/vuosi (31.12.2027)
- Nurmijärvi harrastaa 5, 80 000 € (31.7.2025)
- Hyvää liikkeellä, 94 000 € (30.6.2025)
- Lukiokoulutuksen oppimisen tuen kehittäminen, 90 000 € (31.12.2025)
- Koulunuorisotyö nuoren osallisuuden ja toimijuuden tukena, 80 000 € (30.11.2026)

Lisäksi Nurmijärven kunta on mukana Kangasalan koordinoimassa Oppilasagenttitoiminnan kehittämistyössä (31.7.2024) sekä Hämeenlinnan koordinoimassa Digikilta 4 –hankkeessa (31.7.2024).

Nurmijärvi koordinoi kielisaarekehanketta, jossa kehitetään ruotsinkielistä erityisopetusta (31.12.2025).

Aikaisemmin saaduista valtionavustuksista on vuoden 2024 aikana ollut käytössä vielä seuraavat avustukset (suluissa avustuksen käytön päättymisajankohta):

- Tasa-arvon edistäminen esi- ja perusopetuksessa. Avustuksella mahdollistetaan lisähenkilöstöresurssia lähikouluihin tukemaan tehostetun ja erityisen tuen oppilaiden opiskelua (31.12.2024).
- Tasa-arvon edistäminen varhaiskasvatuksessa. Avustuksella mahdollistetaan lisätuen tarjoaminen varhaiskasvatuksessa (31.12.2024).
- Kerhotoiminnan kehittäminen. Avustuksella tarjotaan maksuttomia kerhoja koululaisille. (30.6.2024).
- Yhteisöllisen opiskeluohjelman vahvistaminen ja kehittäminen. Hankkeella tuetaan kouluissa tehtävää yhteisöllistä opiskelijahuoltoa. (31.7.2024)
- Nurmijärvi harrastaa 4 (31.7.2024)
- Maahanmuuttajataustaisten oppilaiden perustaitojen vahvistaminen (31.5.2025)
- Liikettä yläkouluun 2022 (31.5.2024)
- Yhteisöllisen opiskeluohjelman vahvistaminen ja kehittäminen (31.7.2024)
- Valtion erityisavustus koronaviruksen (COVID-19) aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseksi varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa (31.7.2024)
- Valtion erityisavustus lukiokoulutukseen koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseksi (31.7.2024)

Varhaiskasvatus

	Alkuperäinen TA 2024	Siitä muutos	TA+muut. 2024	TP 2024	Poikkeama	Poikkeama %	TP 2023
Toimintatuotot	2 078 650	0	2 078 650	2 162 297	83 647	4 %	2 262 744
Toimintakulut	-41 863 340	0	-41 863 340	-40 609 741	1 253 599	-3 %	-39 769 085
Toimintakate	-39 784 690	0	-39 784 690	-38 447 444	1 337 246	-3 %	-37 506 340

Olellaiset tapahtumat tilikaudella

Varhaiskasvatuksen toimintakate alittui muutettuun talousarvioon verrattuna 1 337 246 euroa, toteuma on 97 %. Alitukseen vaikuttivat toimintatuottojen osalta arvioitua suuremmat tuotot muiden kuntien korvauksista sekä Kelan maksamasta, arvioitua suuremmasta työterveyshuollon korvauksesta. Toimintakulujen osalta henkilöstökulut toteutuivat lähes talousarvion mukaisesti, vaikka kolmannen osavuositarkastuksen jälkeen arvioitiin noin 3 % ylitystä. Henkilöstökulujen tasaantumiseen tilinpäätöksen yhteydessä vaikutti varhaiskasvatuspalveluihin kohdistunut Nuuka-säästötoimenpiteenä toteutettu lomapalkkavarauksen merkittävä purkukirjaus, yhteensä 435 885 euroa. Toimintakuluihin sisältyviin palvelujen ostoihin vaikutti erityisesti palvelusetelikulujen alittuminen 376 728 eurolla talousarvioon kirjatusta. 1.2.2024 alkaen tehdystä ylimääräisestä indeksikorotuksesta huolimatta palvelusetelikulujen alittumiseen vaikutti yksityisten palveluntuottajien suunniteltua vähäisempi kapasiteetti varhaiskasvatuspaikkojen suhteen sekä laskettua vähäisempi täyttöaste olemassa olevien varhaiskasvatuspaikkojen osalta. Lisäksi palvelujen ostoon vaikuttivat sisäiset hyvitykset ICT-palveluista 52 976 eurolla sekä Aleksialta 125 863 eurolla. Toimintakuluista aineet, tarvikkeet ja tavarat -osuus alittui arvioidusta 67 702 eurolla. Alittumiseen vaikuttivat useiden toimipaikkojen lakkauttamisen myötä toteutettu tarvikkeiden ja kalusteiden suunnitelmallinen kierrätys, väliaikaiset tilaratkaisut sekä tulevan vuoden aikana toteuttavien tilamuutosten ennakointi. Muutosten takia kaluste- ja muut hankinnat tulevat kohdentumaan enemmän vuosille 2025 ja 2026. Merkittävin muutos tilinpäätöksessä talousarvioon nähden toteutui avustusten osalta – lasten kotihoiton tukea ja sen kuntalisää sekä perheille myönnettäviä muita avustuksia maksettiin Kelan kautta lähes 668 000 euroa arvioitua vähemmän.

Varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten osuus ikäluokasta on jatkanut kasvuaan edellisten vuosien tapaan. Nurmijärvellä joulukuussa 2024 alle 3 – vuotiaiden lasten osallistumisaste oli noin 41 %, mutta 2 vuotta täyttäneiden lasten osalta osallistumisaste ylitti jo 80 %. 3–5 – vuotiaista lapsista noin 94 % osallistui varhaiskasvatukseen joulukuun 2024 tilastojen mukaan. Alle 3-vuotiaiden osuus uusista hakijoista on edelleen merkittävän suuri, mikä haastaa riittävien palveluiden järjestämisen alle 3-vuotiaan laskennallisen kertoimen (1,75) mukaisesti sekä tilojen riittävydessä että lapsiryhmä- ja henkilöstöjärjestelyissä.

Huoltajilla on oikeus hakea lapsen varhaiskasvatuspaikkaa sekä aloitusta perheelle sopivaan ajankohtaan. Tämän takia uusia lapsia varhaiskasvatuspalveluiden piirissä aloittaa ympäri vuoden. Erityisesti kevätkaudella päiväkotitilat ovat täyttyneet syksyn ja talven aikaan aloittaneiden lasten myötä. Kevätkaudella 2024 tilaratkaisuina toteutettiin Klaukkalassa Haikalan päiväkodissa sekä Aitohelmen päiväkodissa väliaikaiset lapsiryhmät alle 3 – vuotiaille sekä jatkettiin väliaikaisina tilaratkaisuina toimineiden 2-ryhmäisten Rajamäellä sijainneen Lasten talon sekä Kirkonkylällä sijainneen Mäkituvan päiväkodin toimintaa 31.7.2024 saakka. Röykän alueen pitkäaikainen haaste varhaiskasvatuspaikkojen riittävydestä pyrittiin saamaan tasapainoon 1.8.2024 alkaen käyttöönotetulla yhden ryhmän väliaikaisella laajennuksella.

Klaukkalan alueella varhaiskasvatuksen järjestämiseen tiloiltaan heikkotasoinen Aitohelmen päiväkotitilat lakkautettiin 1.8.2024 alkaen, jolloin tiloja käyttäneet esiopetusryhmät siirtyivät Klaukkalan koulun yhteydessä oleviin erillisiin tiloihin ja toimipaikan nimeksi muutettiin samalla Klaukkalan esiopetus ja varhaiskasvatus. Kyseiset tilat osoittautuivat syksyn 2024 aikana huonokuntoisiksi, jonka vuoksi kolmelle esiopetusryhmälle järjestettiin uudet väliaikaiset tilat kevätkaudeksi 2025. Syrjälän päiväkodin sisäilmahaasteiden vuoksi tiloissa toimineet esiopetusryhmät siirtyivät marraskuussa 2023 väliaikaisesti Vendlaskolanin tiloihin ja edelleen 1.8.2024 alkaen uusiin Syrjälän koulun väistötiloihin. Samassa yhteydessä Syrjälän päiväkotitilat lakkautettiin ja toimipaikan nimeksi muutettiin 1.8.2024 alkaen Syrjälän esiopetus ja varhaiskasvatus. Lepsämän päiväkodin vakavien sisäilmahaasteiden takia syksyllä 2024 käynnistettiin selvitysten perusteella uusien tilojen valmistelu uudishankkeena nykyiselle tontille Lepsämän päiväkodille ja Lepsämän koulun Lintumetsän toimipisteelle. Uuden Lepsämän päiväkotitilat-koulun käyttöönoton aikataulutavoite on syksyllä 2025.

Röykän sekä Professorintien päiväkotien pihojen piha-alueiden muutos- ja korjaustyöt valmistuvat elokuun 2024 aikana. Molempien päiväkotien uudistamiseen ja korjaukseen osallistettiin henkilöstöä, huoltajia sekä lapsia kevään 2024 aikana. Professorintien päiväkodin pihan muutostyöhön kunnalle myönnettiin avustusta 30 000 euroa liikuntaedellytysten parantamiseen sekä luonnonmukaistamiseen.

Yksityisen palveluntuottajan Touhula Laidunalueen päiväkodin laajentaminen edistyi suunnitelmien mukaisesti niin, että Laidunalue 2 - nimisen päiväkodin toiminta käynnistyi 1.1.2024 alkaen Kirkonkylän alueella. NUUKA-toimenpiteiden mukaisesti kunnan tavoitteena oli syksyllä 2024 saada käyttöön Pilke päiväkotitilat Hehkon laajennus (5 lisäryhmää kiinteistöön sekä 2 kotaryhmää) Vanhan-Klaukan alueella, mutta kiinteistön laajentamisesta vastaavien toimijoiden välisten viivästyneiden neuvotteluiden vuoksi laajennuksen valmistuminen on siirtynyt syksyllä 2025. Vaikka Pilke päiväkotitilat perustivat 1.8.2024 – 30.6.2025 väliseksi ajaksi väliaikaisen väistötilan kahdelle lapsiryhmälle entisen Aitohelmen päiväkodin tiloihin, viivästyminen vaikutti merkittävästi Klaukkalan alueen varhaiskasvatuspaikkojen kapasiteetin riittävyteen.

Valtuuston päätöksen mukaisesti alkuluokkatoiminta päättyi Nuuka-säästötoimenpiteenä 1.8.2024 alkaen lukuun ottamatta Lepsämän ja Röykän kouluja, joissa toiminta päättyi luvuvuoden 2025–2026 jälkeen. Varhaiskasvatuspalveluista vähennettiin samalla päätöksen mukaisesti 12 varhaiskasvatuksen lastenhoitajan tehtävää sekä lakkautettiin 1.8.2024 alkaen Karhunkorven ja Palojoen alkuluokka ja varhaiskasvatus – toimintayksiköt. Lisäksi esiopetustoiminta päättyi Metsäkylän ja Valkjärven koulun tiloissa. Esi- ja alkuopetuksen yhteistyötä on ohjannut 1.8.2024 alkaen varhaiskasvatus- ja koulutuspalveluiden yhteistyössä laatima sekä kaikkia toimijoita sitova Esi- ja alkuopetuksen tiivistetyn yhteistyön käsikirja.

Kelpoisten varhaiskasvatuksen opettajien rekrytointi on edellisten vuosien tapaan ollut erittäin haasteellista, vastaava tilanne on koko Etelä-Suomen alueella. Helmi-maaliskuussa 2024 rekrytointiin panostettiin laajalla markkinointikampanjalla sekä vinkkipalkkiokokeilulla. Em. panostus ei kuitenkaan merkittävästi korottanut kelpoisten varhaiskasvatuksen opettajien määrää ja elokuussa 2024 kelpoisten osuus kunnallisessa varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa oli yhteensä 63 %.

Toiminnan painopistealueista korostui vuoden 2024 aikana erityisesti henkilöstön työolosuhteiden vahvistaminen. Tulosalueen ensisijaiseksi kehittämiskohteeksi vuosille 2024–2025 valittiin henkilöstön työhyvinvoinnin vahvistaminen. Vuoden 2024 aikana toteutettujen toimenpiteiden myötä henkilöstön sairauspoissaolot ovat vähentyneet edellisen vuoteen verrattuna yli 10 %. Lisäksi vuoden 2024 henkilöstökyselyn tulokset koko tulosalueen osalta nousivat positiivisesti jokaisella osa-alueella edellisen vuoden kyselyyn verrattuna. Henkilöstön työhyvinvointiin on kuitenkin samanaikaisesti negatiivisesti vaikuttaneet useiden päiväkotikiinteistöjen sisäilmahaasteet, joiden myötä mm. työterveyshuollon kustannuksissa on selkeää kasvua edelliseen vuoteen.

Keskeisimmät perustiedot

Suoritteita ja palvelutuotannon tunnuslukuja			
	TP2023	TP2024	TA2024
Varhaiskasvatuspalvelut			
Henkilöstömäärä/ kunnallinen varhaiskasvatus	559	558	571
Kunnalliseen varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten lukumäärä	1,674	1,718	1,750
Palvelusetelillä järjestettyyn varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten lukumäärä	558	651	620
Yksityisen hoidon tuella varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten lukumäärä	48	32	60
Kunnallisten päiväkotiyksiköiden lukumäärä	26	26	26
Yksityisten päiväkotien lukumäärä	9	10	9

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

	Alkuperäinen TA 2024	Siitä muutos	TA+muut. 2024	TP 2024	Poikkeama	Poikkeama %	TP 2023
Toimintatuotot	184 330	0	184 330	195 509	11 179	6 %	252 289
Toimintakulut	-3 861 450	0	-3 861 450	-3 757 397	104 053	-3 %	-3 683 165
Toimintakate	-3 677 120	0	-3 677 120	-3 561 888	115 232	-3 %	-3 430 876

Olellaiset tapahtumat tilikaudella

Kirjasto- ja kulttuuripalvelujen käyttötalousuunnitelman toteumaprosentti oli 96,87. Säästöä kertyi henkilöstökuluista, sillä tulosalueella oli useampi vakanssi, joka rekrytointiprosessien vuoksi oli joitakin aikoja täyttämättä. Myös sivukulut, kuten eläkekulut ja työttömyysvakuutusmaksut, toteutuivat budjetoitua alhaisempina. Vastaavasti aineiden, tavaroiden ja tarvikkeiden ostot ylittivät budjetoidun summan noin 18 000 eurolla. Toimintatuotot toteutuivat suunnitellusti.

Kirjasto- ja kulttuuripalveluissa jatkettiin Kulttuuri-, matkailu- ja tapahtumaohjelman tavoitteiden toteuttamista.

Kirjaston toimintakatteen toteutuma oli 97,63 % Henkilöstökulut alittuivat, mutta palvelujen ostot ja kirjastoaineistomääräraha ylittivät. Keväällä valtakunnalliseen käyttöön otettu kuntien yhteinen e-kirjasto nosti e-aineistokustannuksia. Myös kirjojen hinnat ovat

nousseet. Kirjojen hankintaan käytettiin 5 700 euroa enemmän kuin vuonna 2023, mutta kirjojen hankintamäärä laski tästä huolimatta 120 kpl. Kirjastoaineiston kokonaishankintamäärä oli 12 250.

Tilastollisesti vuosi oli kirjastolle erittäin hyvä. Sekä laina- että kävijämäärät nousivat kaikissa toimipisteissä. Kävijöitä kirjastoissa oli melkein 320 000. (25 000 käyntiä enemmän kuin vuonna 2023) Kokonaislainaus oli 661 800 (32 400 enemmän kuin vuonna 2023), ja e-aineiston lainaus 53 235.

Lasten ja nuorten aineiston lainoja oli 330 500, mikä on koko 2000-luvun korkein luku. Kirjastossa on vuosia panostettu pedagogiseen toimintaan ja lasten ja nuorten lukemisen edistämiseen. Tämä ja valtakunnallinen keskustelu lukemisen tärkeydestä näkyvät nyt positiivisesti lainaluvuissa. Lasten ja nuorten kohdalla on erityisen tärkeää, että kysytyimpiä kirjoja hankitaan kappalemääräisesti tarpeeksi. Lapset ja nuoret eivät varaa aineistoa samalla lailla kuin aikuiset, joten aineistoa on oltava tarjolla kirjastoissa. Kulttuuripolkua uudistettiin päivittämällä 2.-luokkalaisten kirjastonkäytön opetus. Kirjasto järjesti 374 käyttäjäkoulutusta, joista valtaosa oli lapsille ja nuorille suunnattuja tiedonhaun ja kirjastonkäytön opetuksia ja kirjavinkkauksia. Näihin osallistui 5 300 oppilasta.

Kirjastot järjestivät yhteensä 300 isompaa ja pienempää tapahtumaa. Osallistujia oli lähes 8 000. Näiden lisäksi muut tahot (kunnan muut toimijat, järjestöt ym.) järjestivät kirjaston tiloissa 93 tapahtumaa. Kirjasto puolestaan osallistui 16 kirjaston ulkopuoliseen tapahtumaan.

Kirjastoissa otettiin käyttöön verkkomaksaminen. Kirjastomaksut, kuten myöhästymis- ja seutuvarausmaksut on nyt mahdollista maksaa verkossa. Kyseessä on koko Ratamo-kirjastokimppaa koskeva palvelu, jossa Nurmijärvi toimii vastuukuntana.

Ratamo-kirjastot toteuttivat syksyllä yhteisen asiakaskyselyn. Kyselyyn vastasi Nurmijärvellä 253 henkilöä. Kirjastot saivat kyselyssä paljon positiivista palautetta, mutta myös kehittämisehdotuksia. Kirjastoissa toteutettiin myös Kirjastokahvit-tilaisuuksia, joihin kuntalaiset saivat tulla keskustelemaan kirjastoon liittyvistä asioista, antamaan palautetta ja esittämään kehittämistoiveita.

Kirjastoissa jatkettiin yhteiskunnallisen keskustelun ja demokratian edistämistyötä järjestämällä mm. politiikan aamukahveja. Kirjasto ei aloittanut uusia hankkeita. Vanhoista hankkeista päätökseen saatiin Digitukitiimi-hanke, joka keskittyi henkilökunnan digiopastustaitojen parantamiseen.

Ratamo-kirjastot päivittivät yhteisen toimintasuunnitelmansa vuosille 2025–2028.

Museon toimintakate jäi noin 15 000 euroa ylijäämäiseksi. Raha oli varattu juhluvuoden näyttelytyölle, mutta työtilanteen vuoksi näyttelyn toteuttaminen siirtyi loppuvuodesta kokonaan vuodelle 2025.

Museoiden kokonaiskävijämäärä pieneni edelliseen vuoteen verrattuna. Suurimpana yksittäisenä syynä siihen on se, että Taaborin toimintapäivät järjestettiin vain yksipäiväisenä, mikä vaikutti suoraan Taaborinvuoren museoiden ja Aleksis Kiven kodin kävijämääriin. Toimintapäivien kävijämäärät ovat pienentyneet vuosi vuodelta, joten tapahtuman järjestäminen lopetetaan kokonaan. Aleksis Kiven kodissa ja Tehdas- ja alkoholimuseo Rajamäen Ryypissä tehtiin asiakaspalvelukysely, saatuun asiakaspalveluun ja näyttelyiden sisältöihin oltiin tyytyväisiä.

Osallistamistyötä tehtiin sekä valokuvien tunnistusten parissa että kunnan historian neljännen osan tiedonhankinnassa. Museo järjesti yhdessä historian kirjoittajien kanssa viisi yleisötilaisuutta, joissa keskusteltiin ja koottiin tietoa kirjan eri aihepiireistä.

Rajamäen Ryypin uudet opastetut kulttuurikävelykierrokset alkoivat keräten mukavasti osallistujia. Ikäihmisten palvelusumiseen suunnattujen muistelutuokioiden määrä on kasvussa.

Museon tuottamien digitaalisten sisältöjen käyttö lisääntyi edellisistä vuosista. Käytetyin sivusto oli Seitsemaneljesta.net-sivusto, jota käytetään paljon kouluissa. Sen käyttäjämäärä oli 51 019.

Nurmijärven museon kokoelmiin pääsee tutustumaan Finna-hakupalvelussa. Siellä on katsottavissa noin 19 000 valokuvaa ja esinettä museon kokoelmista. Digitoituihin kokoelmiin tutustuttiin aiempaa enemmän. Finnan käyttäjämäärä kaksikertaistui (76 414) vuoden aikana. Finnan kautta saatiin lisätietoja ja korjauksia 72 valokuvaan.

Kulttuuripalvelujen järjestämien tapahtumien ja näyttelyiden kävijämäärä jatkoi kasvamista. Kävijöitä oli 19 020, kun sama lukema edeltävänä vuonna oli 16 252 henkilöä. Kävijämäärä jää silti edelleen koronaa edeltävää aikaa alhaisemmaksi, kun lukua verrataan vuoden 2019 kävijämäärään.

Toimintakatteen toteutuma oli kulttuuripalveluissa 91,41 %. Henkilöstökulut, palvelujen ostot, aineet ja tarvikkeet sekä sisäiset vuokrat alittuivat. Avoimena olleiden vakanssien vuoksi kaikkea toimintaa ei pystytty järjestämään, mikä selittää osaltaan menojen alittumista. Tuotot eivät toteutuneet budjetoidusti, vaan alittuivat noin 3000 euroa. Maksullisten tapahtumien lipunmyynti ole palautunut samalle tasolle, jolla se oli ennen koronaa, mikä näkyy laskevana tuottoina. Tuottoja myös budjetoitiin vuodelle 2024 aikaisempia vuosia

vähemmän siksi, että kulttuuripalvelut ei enää järjestä Taaborinvuorella isoja kaupallisia konsertteja. Aluetta pyritään vuokraamaan yrittäjille ja muille ammattimaisille tapahtumajärjestäjille, jotka järjestävät tapahtumia yrittäjäriskillä.

Kulttuuripalvelut järjesti 50 tapahtumaa ja 8 taidenäyttelyä. Rajamäen taideaidan käyttämistä näyttelypaikkana jatkettiin yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Kuvataidekoulun lapset ja nuoret toteuttivat aitaan lisää taidetta kesän aikana. Lisäksi Seitsemän veljeksien koulun oppilaat ja nuoret mangapiirtäjät maalasivat kesällä aitaan omat teoksensa. Myös Klaukkalassa toteutettiin taideprojekti lapsille ja nuorille. Yhteistyössä nuorisopalvelujen ja Urban Art ry:n kanssa järjestetty viikon kestänyt PURKU24-taidetapahtuma antoi osallistujille mahdollisuuden maalata taidetta purettavan Urheilupuiston koulun sisä- ja ulkoseiniin. Tapahtuman järjestämiseen tuli aloite poliittisilta päättäjiltä.

Vuodenvaihteessa tehty Galleria Villen seinän korjaus osoittautui onnistuneeksi, ja tilassa saatiin toteutettua useita erilaisia näyttelyitä, joissa tilaa päästiin hyödyntämään täysimääräisesti. Kulttuuripalvelut kartoitti yhdessä Keusoten kanssa terveyskeskuksessa olevien taideteosten sijainteja ja lukumäärää sekä uudelleen sijoitteli kunnantalossa esillä olevia taideteoksia. Rajamäen kampuksen ja maahanmuuttajapalvelujen toimiston taidehankintojen tekeminen työllisti yksikköä erityisesti loppuvuodesta. Työ jatkuu Rajamäen kampuksen osalta vuoden 2025 puolella.

Kaikukortin käyttäminen vakinaistettiin hyvinvointilautakunnassa loppuvuodesta. Kulttuuripalvelut toimii Kaikukortin yhteyshenkilönä ja koordinoijana Nurmijärvellä.

Keskeisimmät perustiedot

Suoritteita ja palvelutuotannon tunnuslukuja			
	TP2023	TP2024	TA2024
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut			
Kirjastojen kävijämäärä	294,813	319,692	260,000
Kävijät kulttuuripalveluiden tapahtumissa ja näyttelyissä	16,252	19,020	8,500
Kävijät museon näyttelyissä ja tapahtumissa	11,462	11,746	12,000
Pedagogiseen toimintaan osallistuneet oppilaat	8,344	9,248	9,000
Kirjastojen lainaus	660,010	715,035	625,000
Kulttuuriavustuskohteet	27	26	23
Museon digitoitujen aineiston määrä	29,958	31,651	30,500

Nuorisopalvelut

	Alkuperäinen TA 2024	Siitä muutos	TA+muut. 2024	TP 2024	Poikkeama	Poikkeama %	TP 2023
Toimintatuotot	591 210	0	591 210	558 094	-33 116	-6 %	663 599
Toimintakulut	-3 109 450	-50 000	-3 159 450	-2 969 717	189 733	-6 %	-3 047 848
Toimintakate	-2 518 240	-50 000	-2 568 240	-2 411 623	156 617	-6 %	-2 384 249

Olennaiset tapahtumat tilikaudella

Nuorisopalveluiden toimintakate oli vuoden lopussa 94 %. Tuottoja nuorisopalveluissa saatiin Monikosta, leiritoiminnasta, aamu- ja iltapäivätoiminnan maksuista ja Tiiran kioskista. Leiritoiminnan tuotot pysyivät lähes samana vuonna 2023 olivat 52 010 e ja vuonna 2024 55 769,25 e. Leirit toteutuivat suunnitellusti. Aamu- ja iltapäivätoiminnan avustuksissa ei myöskään ollut merkittäviä muutoksia ja vuonna 2023 olivat 195 050 e ja vuonna 2024 194 489,40 euroa. Tiiran tuotot pysyivät lähes samana eli vuonna 2023 ne olivat 16 128 e ja vuonna 2024 15 867,37 e. Monikon tuotoissa ei myöskään ollut merkittäviä muutoksia. Monikon Mustikan myynti oli n. 43 000 euroa (vuonna 2023 47 620). Hankeavustuksiin saatiin lisäystä TEMistä (Ohjaamo-toiminta) ja ESAVista (etsivän nuorisotyön aluekoordinaatio). Liikunta- ja hyvinvointipalveluista siirrettiin 50 000 euroa nuorisopalveluihin.

Alueellinen nuorisotyö

Nuorisotiloja on 5 eri puolilla kuntaa. Nuorten eli 13–17-vuotiaiden illoissa on käynyt tilasta riippuen 10–40 kävijää illassa. Varhaisnuorten eli 3.–6.-luokkalaisten illoissa käy 20–40 illassa. Nuorisotilojen aukioloaikoja tarkistettiin syyskauden alussa. Monikon ja Ahjolan nuorisotiloissa lisättiin nuorille suunnattua aukioloaika. Nuorisotilojen käyttömaksut ja ehdot päivitettiin. Nuorisotiloissa otettiin käyttöön TIMMI-varausjärjestelmä.

Koulujen kanssa on tehty yhteistyötä välituntivierailujen, Kantti Kestää- tuntien, kaverikerhojen ja ryhmätysten muodossa. Kantti Kestää -tunteja pilotoitiin Klaukkalassa uudella tavalla, jolloin koottiin alueen 6. luokkaiset yhteen pistetyyppiseen tapahtumaan Monikolle. Toimintapäivät Märkiössä tavoittivat oppilaita yhteensä noin 1 000.

Nuorisotiloilta on jalkauduttu lähialueille, kirjastoihin ja lähikauppoihin. Juhlapyhinä jalkauduttiin nuorten kohtaamispaikoille yhdessä vapaaehtoisten, seurakunnan ja Itä-Uudenmaan poliisin kanssa. Paikallisten kauppiaiden kanssa on tehty yhteistyötä ja syksyllä 2024 pilotoitiin Lähteen kohtaamispaikan toimintaa Rajamäessä. Kohtaamispaikasta nuoria on ohjattu nuorisotilan toimintaan. Nuorisotyöntekijät ovat olleet tavoitettavissa Lähteen Kohtaamispaikalla tiistaisin ja keskiviikkoisin.

Toimintaa järjestettiin koulujen loma-aikoina talvi-, kesä-, syys- ja joululomalla. Kesäajalla nuorisotiloilla järjestettiin päiväleirien lisäksi avointa toimintaa. Märkiön yöleireillä osallistujamäärät olivat täynnä. Erityisnuorisotyössä on panostettu lasten ja nuorten pienryhmätoimintaan sekä jalkautumisiin nuorten suosimille alueille ja tarpeen mukaan kouluille yhteistyössä seurakunnan kanssa. Erityisnuorisotyö oli mukana Ankkuri-toiminnassa.

Koulunuorisotyön hanke päättyi 31.12.2024. Koulunuorisotyö nuoren osallisuuden ja toimijuuden tukena -hanke sai rahoituspäätöksen ajalle 1.12.2024-31.11.2026.

Iltapäivätoimintaan hakeutui lapsia merkittävästi aiempia vuosia enemmän. Viime vuonna hakijoita oli 434 ja tänä vuonna 496. Klaukkalan alueella käynnistyi Liikekeskus Kivessä uusi iltapäiväkerho. Aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelma päivitettiin ja se tuli voimaan 1.8.2024. Nurmijärven seurakunta päätti lakisääteisen aamu- ja iltapäivätoiminnan tarjoamisen.

Nuorisovaltuusto toimii aktiivisesti lautakunnissa ja kunnanhallituksessa sekä hyvinvointialueella. Tammikuussa nuorisovaltuusto antoi lausuntonsa Klaukkalan minipalveluverkosta ja helmikuussa Aleksian liikelaitoksen markkinakartoituksesta.

Kohdennettu nuorisotyö

Kaikkiaan vuonna 2024 pajalla valmentautui 28 nuorta (v. 2023 54 valmentautujaa). Nuorista suurin osa oli valmennuksessa työkokeilusopimuksella. Nuoria oli pajan palveluissa pajasopimuksella, kesätyösopimuksella, koulutusopimuksilla ja TET-harjoittelusopimuksella. Nuorten pajatoiminnan järjestämiseksi käytiin loppuvuonna 2024 muutosneuvottelut. Muutoksen tavoitteena on ollut tarve monipuolistaa nuorten työvalmennusta ja erilaisia tapoja kohdata aiempaa enemmän nuoria. Nuorten valmennuspalvelujen tarkoituksena on parantaa nuorten valmiuksia päästä koulutukseen, suorittaa koulutus loppuun ja päästä avoimille työmarkkinoille tai muuhun tarvitsemaansa palveluun. Työpajatoiminnan kehittämiseksi asetettiin erilliset tavoitteet ja aikataulu (kesäkuun 2025 loppuun mennessä) ja kehittämistyötä jatketaan yhdessä nuorisopalveluiden henkilöstön kanssa. Palveluja jatketaan toistaiseksi työpajan tiloissa.

Etsivän nuorisotyön ohjauksessa on ollut 255 nuorta (v. 2023 nuoria oli 236), joista pidempiaikaisessa asiakkuudessa oli 147 (6kk - yli 5 vuotta asiakkuudessa). Näistä nuorista oli 130 (v. 2023 88) iältään 16–20-vuotiaita, 114 (vuonna 2023 86) iältään 21–25-vuotiaita sekä 30 iältään 26–29-vuotiaita. Tavoittamatta jäi 19 nuorta (17 miestä ja 2 naista). Oppilaitoksista ohjautui 31 % (v. 2023 27 %) oman tai läheisen yhteydenottojen kautta 16 % (v. 2023 20 %) ja sosiaalityön ja terveydenhuollon kautta 15 % (vuonna 2023 38 %). Asiakkaissa näkyvät vahvasti neuropsykiatriset nuoret. Heidän toimintakykynsä ja itseohjautuvuutensa arjessa on haastavaa, joka näkyy käytännöntuen tarpeena etsivässä nuorisotyössä.

Alkusyösyn aikana etsivä nuorisotyö oli ryhmäyttämässä toisen asteen opiskelijoita ja oppilaitospäivystykset sekä nuorille aikuisille suunnattu vapaa-ajan toiminta jatkui. Yhteistyössä Ohjaamon kanssa käynnistettiin nuorten aikuisten vaikuttajaraadin kokoaminen sekä Suomen Syöpäyhdistyksen rahoittama Hyvä Päivä -ryhmätoiminta. Etsivä nuorisotyö järjesti yhteistyössä Nurmijärven seurakunnan kanssa leirin ja syysillan nuorille aikuisille. Nämä molemmat tavoittivat hyvin kohderyhmän nuoria aikuisia.

Uudenmaan alueen etsivän nuorisotyön aluekoordinointivastuu saatiin Nurmijärvelle 1.8.2024 alkaen. Yhden etsivän nuorisotyöntekijän työpanoksesta 50 % on aluekoordinointia ja puolet etsivää nuorisotyötä. Koordinointiin rahoitus tulee aluehallintovirastolta, joka mahdollisti neljännen etsivän nuorisotyöntekijän.

Ohjaamossa kohdattiin vuonna 2024 yhteensä noin 1730 (v. 2023 1423 nuorta) nuorta yksilö- ja ryhmätilanteissa. Suurin osa asioinneista (88 %) tapahtui paikan päällä Ohjaamossa. Enemmistö nuorten kysymyksistä (25 %/v. 23 27 %) koski työllistymiseen liittyviä asioita. Seuraavaksi eniten asioitiin raha- ja Kela-asioissa (n. 17 %/v. 23 17 %) sekä koulutukseen ja opiskeluun (n. 15 %/v. 23 23 %) liittyvissä asioissa. Suurin nuorten kävijäryhmä oli 18–24-vuotiaat (68 % kaikista).

Ohjaamo sai vuodelle 2024 jatkorahoituksen TEMin kannustinmallirahoituksen kautta. Avustuksella pystyttiin palkkamaan hanketyöntekijä. Kunnan omien resurssien lisäksi Ohjaamossa työskenteli yhteensä neljä TE-toimiston ja hyvinvointialueen työntekijää sovittuina päivinä. Muutokset TE-palveluissa ja hyvinvointialueella näkyivät nuorten käytettävissä olevien valmennuspalveluiden kaventumisena. Lisäksi Ohjaamo oli koko vuoden vahvasti mukana uuden työllisyysalueen nuorten palveluiden järjestämistä koskevassa alueellisessa suunnittelutyössä.

Kunnan ohjausvastuulla oli vuonna 2024 yhteensä 32 oppivelvollista. Heidän joukossaan oli kuusi vieraskielistä nuorta. Lisäksi oppilaitosten tai vanhempien ennakoivia yhteydenottoja sekä kutsuja mukaan monialaisiin tapaamisiin ja kuulemistilaisuuksiin tuli vuoden aikana kymmeniä. Ohjaukseen tulevien oppivelvollisten tuen tarpeet ovat olleet moninaiset. Erityisesti vieraskielisten nuorten, tuva-koulutuksen jo suorittaneiden, romaninuorten ja erityisammattioppilaitoksen tarpeessa olevien nuorten ohjaaminen heille sopivaan koulutukseen ja heidän saamisensa kiinnittymään opiskeluun on tuottanut ajoittain haastetta. Yhteistyö Keudan ja Hyrian kanssa on toiminut sujuvasti.

Monikko

Monikkosalin toiminta vilkastui käyttöasteen osalta edellisestä vuodesta, mutta kävijöitä oli hiukan vähemmän. Vuonna 2023 kävijöitä oli 31 255 ja vuonna 2024 kävijöitä oli 28 189. Tapahtumia järjestettiin 275 kpl, joista kunnan omia oli 107. Vuonna 2023 tapahtumia oli 159.

Seminaareja ja kokouksia järjestettiin eniten eli 59 kpl. Muita erilaisia tapahtumia järjestettiin 54 kpl, mutta lisäksi myös teatteriesityksiä, viihdekonsertteja ja lasten tapahtumia. Kahvio Monikon Mustikka palveli sekä arkisin että tapahtumissa ja tilauksesta. Monikon Mustikan myynti oli n. 43 000 euroa (vuonna 2023 47 620).

Ohjaamon päivystys toimi tiistaisin Monikon aulaassa. Tammi-helmikuussa Monikkosalissa järjestettiin presidentinvaalin osalta sekä ennakoäänestys että varsinaiset äänestyspäivät. Molempina äänestyspäivinä kävijöitä oli n 4500. Kesäkuussa europarlamenttivaalien varsinainen äänestyspäivä oli Monikossa.

Keskeisimmät perustiedot

Suoritteita ja palvelutuotannon tunnuslukuja			
	TP2023	TP2024	TA2024
Nuorisopalvelut			
Iltapäivätoiminta/asiakkaiden lkm, kunnan oma toiminta	117	93	140
Iltapäivätoiminta per käynti/e	5,9	11,9	7,2
Iltapäivätoiminta/avustukset e	195 050	194 489	186 660
Iltapäivätoiminta/avustukset per lapsi e	692	1008	700
Etsivän nuorisotyön asiakkaat	236	255	240
Monikkosalin:			
Tilaisuuksien määrä	159	275	200
Kävijöiden määrä	31 255	28 189	30 000
Nuorten työllistäminen:			
Työllistettyjen määrä (palkkatuki/harjoittelu)	39/50	2/	15/80

Liikunta- ja hyvinvointipalvelut

	Alkuperäinen TA 2024	Siitä muutos	TA+muut. 2024	TP 2024	Poikkeama	Poikkeama %	TP 2023
Toimintatuotot	138 930	0	138 930	145 874	6 944	5 %	140 571
Toimintakulut	-1 034 360	0	-1 034 360	-880 926	153 434	-15 %	-850 282
Toimintakate	-895 430	0	-895 430	-735 052	160 378	-18 %	-709 711

Olennaiset tapahtumat tilikaudella

Liikunta- ja hyvinvointipalveluiden toimintakatteen toteuma oli 82,2 %. Tähän vaikutti henkilöstömenojen alittuminen (toteuma 74 %), mikä johtui yhden henkilön 6 kk vajeesta sekä kohtaamispaikkakoordinaattorin palkkavarauksesta vuodelle 2024. Kohtaamispaikkakoordinaattori aloittaa työssään 1.3.2025. Lisäksi aineet ja tarvikkeet alittuivat noin 10 000 euroa sekä palveluiden ostot toteutuivat vain 70,4-prosenttisesti ja jäivät suunniteltua pienemmiksi. Uusia liikuntavälineitä hankittiin suunniteltua

vähemmän. Asiantuntijakouluttajia sekä ohjatun toiminnan sijaisia tarvittiin aikaisempia vuosia vähemmän. Toiminnan tuotot toteutuivat 105-prosenttisesti. Alijäämä oli noin 160 000 euroa.

Liikuntapalvelut

Liikuntapalvelut keskittyivät tuottamaan hyvinvointia ja terveyttä edistäviä, kohdennettuja liikuntapalveluja hyvinvointialueen ja kunnan yhdyspinnalla eri ikäryhmille. Toimintaa kohdennettiin erityisesti lapsille, nuorille ja lapsiperheille sekä ikääntyneille. Työikäille järjestettiin muutamia matalankynnyksen liikuntaryhmiä työkyvyn tukemiseksi ja ylläpitämiseksi sekä liikuntaneuvonnan asiakkaiden vertaistueksi. Ohjatun liikuntatarjonnan suunnittelussa otettiin huomioon, että liikuntatarjontaa kunnassa tuottavat myös eri yhdistykset ja urheiluseurat, Nurmijärven Opisto sekä monet yksityiset yritykset.

Harrastamisen Suomen mallin kerhotoiminnan toteuttamiseen vuoden 2024 aikana osallistui 15 eri palvelun tuottajaa. Suurin osa toiminnasta toteutetaan siis ostopalveluna. Suosituimpia kerhoja olivat kotitalous-, kuvataide-, käsityö- ja erilaiset liikuntakerhot. Vuonna 2024 toteutettiin yhteensä 95 kerhoa / jakso. Vuonna 2024 perusopetuksessa opettajien toteuttamat kerhotunnit sisällytettiin osaksi harrastamisen mallin kokonaisuutta. Harrastamisen paikkoja oli vuonna 2422 kpl ja osallistujia 1648 kpl, joista poikia oli yhteensä 705 kpl ja tyttöjä 931 kpl.

Liikuntapalveluiden omana ohjauksena on toteutettu ohjattuja perheliikunta- sekä vauva- ja taaperoi-ikäisten ryhmiä läpi vuoden. Sen lisäksi ostopalveluna on toteutettu lauantaisin, joka toinen viikko, Rajamäellä paikallisen MLL:n pitämää, perheille kohdennettua Liikuntamaa-toimintaa.

Loma-ajan toimintoina lapsille ja nuorille toteutettiin Maaniitun koululla kaksi viikon pituista kesäleiriä sekä ja pidettiin avoimia pop up -tyyppisiä liikuntatuokioita kyläkoulujen pihilla sekä Sääksin uimarannalla parin viikon aikana kesäkuussa.

Nuorten, 18–29-vuotiaiden, hyvinvoinnin tukemiseksi liikunta- ja hyvinvointipalvelut liittyivät mukaan moniammatilliseen Ohjaamo-verkostoon. Yhteistyössä Ohjaamon kanssa perustettiin vailla opiskelu- ja työpaikkaa oleville nuorille ja nuorille aikuisille kaksi maksutonta matalan kynnyksen pienryhmäkuntosalikursseja. Nuoria ohjautui kuntosalikursseille mm. Ohjaamon, mielenterveyshoitajien, kotoutumispalveluiden, Keusoten kotikuntouttajien sekä puolustusvoimien kutsuntojen kautta. Haastattelujen perusteella nuoret ja nuoret aikuiset kokivat kuntosalikursseilla käymisen auttaneen arjessa jaksamiseen ja mielen piristymiseen. Lisäksi he olivat saaneet arkeensa rytmitystä mm. nousta sängystä, syödä, lähteä kuntosalille ja käydä suihkussa, säännöllistä tekemistä ja sosiaalista kanssakäymistä. Tärkeää oli myös se, että heille tarjoutui mahdollisuus harrastaa taloudellisista haasteista huolimatta.

Ikäihmisille toteutettiin yhteensä 14 ohjattua allasjumppa-, 2 tasapaino-, sekä 23 soveltava kuntosalikursseja. Osallistumiskertoja vuoden 2024 aikana oli yhteensä 2633. Toimintakyvyn paranemista arvioitiin soveltavien kuntosalikursseiden osalta järjestämällä lyhyen fyysisen suorituskyvyn testejä (sppb) asiakkaille 9 viikon kurssijakson alussa sekä lopussa. Tulosten perusteella on havaittavissa useammalla henkilöllä positiivisia muutoksia tasapainon ja alaraajojen lihaskunnan kohenemisessä. Suullisten haastatteluiden perusteella asiakkaat kokivat kurssista olleen hyötyä päivittäisten arkiaskeiden sujuvoitumisessa mm. olkanivelen liikkuvuudessa sekä kävelyvarmuudessa, sekä kurssilla tapahtuneen sosiaalisen kanssakäymisen lisänsä mielen hyvinvointia merkittävästi.

Yhteistyönä paikallisten yhdistysten kanssa järjestettiin toukokuussa Unelmien liikuntapäivä, sekä vanhusten viikolla lokakuussa hyvinvointimessut Klaukkalan Monikossa. Yhteistyötä tehtiin myös Omaisoiva ry:n kanssa omaishoitoperheille suunnatun virkistystapahtuman toteutuksessa, sekä kunnan ja seurakunnan vapaaehtoiskoordinaattorin organisoimassa vapaaehtoisuuskoulutuksessa ikäihmisten moduulissa kouluttajaroolissa.

Ikäihmisten aktiivisen vapaa-ajan tukemiseksi ja hyvinvoinnin edistämiseksi jaettiin kenkien liukuesteitä kahteen eri kertaa, vuoden 2024 aikana, yhteensä 1300 kappaletta.

Kunnan ja kunnassa toimivien urheiluseurojen yhteistyötä kehitettiin järjestämällä seuraparlamentti ja erillisiä, seurakohtaisia yhteistyöpalavereita liittyen liikuntasalien käyttövarauksiin. Lisäksi jalkauduttiin Klaukkalan ja Kirkonkylän liikuntasalien iltavuoroille katsomaan ja kuulemaan, mitä seurojen käytännön toimintaan kuuluu. Myönnettyjä vuoroja kertyi yhteensä 12417 kpl ja niistä koostui yhteensä 21035,5 tuntia.

Liikunta- ja hyvinvointipalvelut ovat mukana lokakuussa 2024 alkaneessa Hyvää liikkeellä -kehittämishankkeessa, jonka tavoitteena on kehittää Nurmijärven kunnan perusopetusyksiköiden toimintakulttuuria kokonaisvaltaista hyvinvointia edistäväksi. Kehittämistyötä tekevät kaksi alueellista hyvinvointipedagogia ja Move!-tsemppari yhdessä Hyvää liikkeellä -tiimin kanssa, joka koostuu koulutuspalveluiden sekä liikunta- ja hyvinvointipalveluiden asiantuntijoista. Yhteistyössä ovat mukana myös Nurmijärven perusopetusyksiköt. Move!-tsempparin keskeisenä työtehtävänä on kehittää Move!-mittausten prosessia ja mittauksista saadun tiedon hyödyntämistä kuntatasoisesti. Tarkoituksena on rakentaa moniammatillinen palvelupolku oppilaiden tueksi yhteisöllisen opiskeluhoitotyöryhmän ja hyvinvointialueen kanssa. Toiminnan nykyisiä käytäntöjä kartoitettiin kyselyillä, jotka kohdennettiin Move!-mittausten parissa toimiville koulujen henkilöstön jäsenille sekä kouluterveydenhoitajille.

Hyvinvoinnin edistäminen

Kohtaamispaikka Suopolun tupa on toiminut kunnan liikunta – hyvinvointipalveluiden alaisuudessa 1.1.2024 alkaen. Kohtaamispaikka on osa Keusoten perhekeskusverkostoa ja toimintaa järjestetään yhteistyössä eri toimijoiden kanssa kuten Keusoten jalkautuvat työntekijät, seurakunta sekä eri yhdistykset ja järjestöt. Lisäksi kohtaamispaikalla vierailee satunnaisesti yksityisiä toimijoita.

Kohtaamispaikkatyön tavoitteena on tarjota matalan kynnyksen toimintaa niin lapsiperheille kuin ikäihmisille, tukea heidän arkeansa, hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä. Lapsiperheille suunnattu toiminta tapahtuu arkipäivisin klo 9–15. Toiminnan tavoitteena on vahvistaa lasten ja vanhempien osallisuutta, vuorovaikutusta ja voimavaroja.

Kohtaamispaikan tiloissa toimii eri toimijoita kuten Klaukkalan alueen avoin päiväkotikiikosta perjantaihin, Ikäihmisille suunnattu pysytään pystyssä -tasapainokurssi, maahanmuuttotaustaisille kohdennettu Luetaan yhdessä -ryhmä yhteistyössä kunnan maahanmuuttoyksikön kanssa, Sijaisvanhempien tukiryhmä ja Ikäihmisten saunaklubi.

Kohtaamispaikalla kävi vuoden 2024 aikana 21 eri asiantuntijaa. Yhteensä vuoden aikana kohtaamispaikka keräsi 6521 päiväkävijää ja 230 iltakävijää. Viikonloppuisin kohtaamispaikassa kävi yhteensä 147 vierailijaa. Kohtaamispaikasta vastasi yksi kunnan työntekijä.

Liikunta- ja hyvinvointipäällikkö toimi vanhus- ja vammaisneuvoston sihteerinä vuoden 2024 kokouksissa. Vanhusneuvoston puheenjohtajana toimi Jorma Niinistö ja vammaisneuvoston puheenjohtajana Esa Lahtela.

Keskeisimmät perustiedot

Suoritteita ja palvelutuotannon tunnuslukuja			
	TP2023	TP2024	TA2024
Liikunta- ja hyvinvointipalvelut			
Ohjaustuntikertoja vuodessa	1 005	663	1 050
Ohjattujen ryhmien määrä	80	71	123
Myönnettyjä vuoroja liikuntasaleissa (tunti/vuosi)	21 655	21 036	20 202
Avustettavien liikuntaseurojen lukumäärä	*25	34	32
Avustettavien hyte-yhdistysten lukumäärä	*32	27	28

*Uusi tunnusluku, toteuma 2023